Kultasakaali riistalajiksi - perustelut

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi

MmVk 29.2.2019

Kultasakaali on jo nyt vieraslaji

- Kultasakaali on vieraslajiasetuksella säädetty kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi
- Lajin maahantuonti, kauppa ja luontoon laskeminen on kielletty
- Luontoon päässeet yksilöt voidaan poistaa vieraslajilain nojalla
- Käytössä siis keinot estää lajin tuleminen Suomeen ihmisten toimesta ja keinot poistaa yksilöitä luonnosta, jos niitä sinne pääsee
- Miksi siis säätää laji riistalajiksi?

EU:n vieraslajiasetus

Asetus koskee haitallisia vieraslajeja

- Asetusta sovelletaan kaikkiin haitallisiin vieraslajeihin
- Vieraslajilla tarkoitetaan eläimen elävää yksilöä, joka **tuodaan** sen luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle
- Asetusta **ei sovelleta** lajeihin, joiden luontainen levinneisyysalue muuttuu muuten kuin ihmisen toiminnan seurauksena ekologisten olojen muuttumisen ja ilmastonmuutoksen myötä

Tässä on juuri se ongelma

- Vieraslajisääntelyä sovelletaan haitallisiksi määriteltyihin vieraslajeihin, jotka **tuodaan tai pääsee ihmisen toimesta** luontoon. Tällaiset yksilöt voidaan poistaa vieraslajilain nojalla

- MUTTA

- Jos kultasakaali levittäytyy itse luonnollisesti Suomeen esimerkiksi idästä, niin se on silloin tulokaslaji – ei vieraslaji. **Vieraslajilakia ei siten sovelleta** kultasakaaliin tässä tapauksessa

Miksi tämä olisi ongelma?

- Suomen luonnossa elävät nisäkäs ja lintulajit kuuluvat pääsääntöisesti joko luonnonsuojelulain, vieraslajilain tai metsästyslain alle
- Kuten todettua, itse luontaisesti Suomeen levittäytyvä kultasakaali olisi tulokaslaji. Ei vieraslaji, vaikka se muutoin vieraslajilistalla olisi
- Laji olisi siten luonnonsuojelulain alainen laji, ellei sitä säädetä metsästyslain mukaiseksi riistalajiksi
- Jos laji Suomeen levittäytyisi ja se ei olisi riistalaji, olisi se rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla ja sen yksilöiden tappaminen olisi luonnonsuojelurikos

Kultasakaali on liitteen V laji

- Kultasakaali on luontodirektiivin liitteen V mukainen laji, jonka suotuisa suojelutaso tulee turvata. Kultasakaalin kohdalla kyse ei olisi yhtä tiukasta suojelusta kuin muiden suurpetojen kohdalla, mutta lajia ei täältä saisi hävittää
- Me emme voi sivuuttaa luontodirektiivin velvoitteita. Niitä ei voi kiertää vieraslajilain kautta kansallisesti
- Luontodirektiiviä ei kuitenkaan sovelleta yksittäisin harhaileviin yksilöihin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolella
- Koska kultasakaali on luontodirektiivin alainen laji, sitä ei voi säätää metsästyslain rauhoittamattomaksi lajiksi

Johtopäätös

- Jättämällä laji vieraslajiksi, johtaisi se lajin rauhoitukseen luonnonsuojelulain nojalla, jos laji levittäytyisi tänne itse.
- Tässä tapauksessa lajin yksilöiden tappaminen olisi kielletty, kunnes laji säädettäisiin riistalajiksi
- Kanta ehtisi levittäytyä ja vakiintua osaksi luontaista lajistoa huomattavasti nopeammin kuin tilanteessa, jossa laji olisi riistalaji.
- Jos laji säädetään riistalajiksi nyt, niin ensimmäisiä harhailevia yksilöitä voisi metsästää ja rajoittaa kannan levittäytymistä
- Koska laji on luontodirektiivin liitteen V mukainen laji, ei lajin leviämistä voi estää. Suomen nykyisen luonnonvaraisen lajiston kannalta olisi parasta, jos laji säädettäisiin nyt ennalta riistalajiksi